

Göçü Anlatmak

7. Çizgi romancı muhabirlerinin ortaya çıkışı

Kalem ya da fırçayı ellerine alan çizgi romancılar, gazeteciliğe soyunup mülteci kamplarına ve İdari Gözaltı Merkezlerine giderek sürgünde olanlar ve onlara yardım edenlerle buluşuyor.

Yetişkin bir okur kitlesinin gelişmesi, bugün çizgi roman üretiminin zenginliğini ve çeşitliliğini besleyen yeni anlatım biçimlerini teşvik eder. Otobiyografiden sonra söz edilmesi gereken bir başka tür ise “röportaj” çizgi romanlarıdır. Yaklaşık yirmi yıldır XXI ve *La Revue dessinée* gibi dergiler, gazeteciliğe yönelen çizgi romancıların bu sayfalarını yayınlıyor. Elleri kalem ya da fırça, omuzlarında fotoğraf makinesiyle bu grafik muhabirler, dünyaya tanıklık etmek için yeryüzünü arşınlarken, fotoğrafın icadından önce 19. yüzyıl basınında görülen belgesel çizgim geleneğini yeniden canlandırıyor.

Son on yılda Afrika’yı sarsan krizler ve çatışmalar, on binlerce insanı hayatlarını tehlikeye atarak göçe zorlar. Bu durum çizgi romancıların/muhabirlerin belirgin şekilde ilgisini çeker. Avrupa sınırlarına, bu insanların sürüldüğü derme çatma kamplara ve kenarda tutuldukları merkezlere giderek bu grafik muhabirler hayatta kalanları ve onlara yardım edenleri konuşturur, röportajı tanık olunanlarla birleştirir. Sahada tutulan notlar ile jeopolitik değerlendirmeler arasında bir yerde duran bu çizgi romanlar, göçlerin insanî bedeline tanıklık eder ve toplumun bu “krizlerin” stratejik ve ekonomik boyutları hakkında düşünmesini sağlar.

Görsel 1

Alıntı: *Droit du sol*, Charles Masson, 2009. © Casterman. Yazar ve çizerlerin, Casterman Yayınları'nın nazik izniyle. Fotoğraf © Cité internationale de la bande dessinée et de l'image Koleksiyonları.

Doktor ama aynı zamanda çizer olan Charles Masson (1968-), Réunion Adası'nda çalışır. Komşu ada Mayotte'ta yaptığı geçici görevlerde, katı hiyerarşilere dayalı toplum yapısında derinden varolan şiddete ve Anjouan Adası'ndan gelen sığınmacıların hazin durumuna tanık olur. *Droit du sol*, sahadaki gözlemlerini hafif bir edebî dokunuşla aktaran bir anlatıdır

Görsel 2

Jean-Benoît Meybeck, CRA – Centre de Réention Administrative, 4. gün: 29 Mart 2012, Collectif Sans Papiers Cugnaux, Médecins du Monde, Des ronds dans l'O, 2014. © Des ronds dans l'O.

J.-B. Meybeck (1973-), Toulouse bölgesindeki bir İdari Gözaltı Merkezi'nde tutulan düzensiz göçmenlerin aktardığı yaşanmış olayları çizgiye döker. Bu hikayeler, istemedikleri hâlde kapatılmış ve geleceğe dair hiçbir perspektifi kalmamış insanların absürt ve trajik durumunu anlatır.

Görsel 3

Alıntı: *Les Nouvelles de la jungle** de Calais, Yasmine Bouagga & Lisa Mandel, 2017. © Casterman. Yazarların ve Casterman Yayınları'nın izniyle. Fotoğraf © Cité internationale de la bande dessinée et de l'image Koleksiyonları.

*Calais'deki ünlü mülteci kampının adı

Sosyolog Yasmine Bouagga (1982-) ile çizer Lisa Mandel (1977-), bir yıl boyunca Fransa'nın Calais şehrinde bulunan "Jungle" ismi verilmiş mülteci kampında kalır. Albüm, göçmenlere sahada yardım eden derneklerin, aciliyet ile belirsizlik arasında süren sonsuz çabasını titizlikle ve mizahla aktarır.

Görsel 4

Edmond Baudoin ve Troubs, *Humains, La Roya est un fleuve*, L'Association, 2018. © Edmond Baudoin, Troubs & L'Association, 2018.

Saha röportajlarının usta isimleri Edmond Baudoin (1942-) ve Troubs (1962-), 2017'de Akdeniz'in diğer ucundan gelen göçmenlerin Fransa ile İtalya arasındaki geçidi olan Roya Vadisi'ni dolaşır. Karşılaştıkları göçmenlere ya da gönüllülere orada, o anda çizilen bir portre karşılığında yaşam öykülerini aktarma teklifinde bulunurlar. Doğaçlama gibi görünen bu albüm, olağanüstü bir canlılık hissi uyandırır.